

MORGAN AUDIC

VLAŠTOVKY Z ČERNOBYLU

MRAZIVÝ THRILLER Z ČERNOBYLSKÉ ZÓNY

Vlaštovky z Černobylu

DE BONNES RAISONS DE MOURIR

© Editions Albin Michel – Paris 2019

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Barbora Škopová, 2023

Cover © Zhivko P. Petrov, 2023

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2023

ISBN 978-80-277-3319-4 (pdf)

MORGAN AUDIC

**VLAŠTOVKY
Z ČERNOBYLU**

přeložila Barbora Škopová

VENDETA

Mé matce, otci a bratrovi

ZTIČLÉ MĚSTO

„To je fakt to nejhorší místo, kde se dá umřít,“ prohlásila důstojnice Galina Novaková.

Na obzoru, u běloruské hranice na severu, bobtnala černá mračna a lesy Polesí bičovaly přívaly studeného deště. Novaková vytáhla z kapsy krabičku cigaret a nervózně si s ní poklepávala na koleni.

„Myslíte, že je to vražda?“

Kapitána Josefa Melnyka ta otázka překvapila, odtrhl na okamžik oči od cesty před sebou a upřel je na svou spolujezdkyni. Blond vlasy pečlivě svázané do rovného copu, mladistvá tvář, zbrusu nová uniforma rádoby amerického stříhu. Znovu si pomyslel, že se mladá žena s ještě mokrým diplomem absolventky policejní akademie do jeho staré, oprýskané služební lavy vůbec nehodí.

„Myslíte si, že toho chlápka někdo zabil?“ trvala na své otázce.

Melnyk pokrčil rameny.

„Nemá smysl z toho dělat vědu. Vsadil bych se, že jde o nějakého turistu, který dostal infarkt, nebo opilého dědka, co spadl z balkonu. Do dvou hodin jsme s tím hotovi. Netřeba hned myslet na nejhorší.“

Novakovou to nepřesvědčilo, jen se víc zabořila do sedadla. Energicky si zapíchla do našpulených rtů levnou cigaretu bělomorku.

„Ale stejně, na ukončení života je to tu fakt hnusné místo,“ procedila skrz zuby.

V autě se rozhostilo napjaté ticho přerušované jen skřípáním stěračů. Člověk nemusel být bůhvíjaký detektiv, aby pochopil, že Novaková má strašnou trému. Dnes se bude muset popasovat

se svou první mrtvolou. Ne s takovou, co jim ukazovali na studech v márnici v Kyjevě. S opravdovou mrtvolou s opravdovým jménem. A ještě navíc v Pripjati, městě duchů, opuštěném od roku 1986 kvůli výbuchu v jaderné elektrárně Černobyl. Dost na to, aby člověk dostal chuť vykourit těch odporných bělomo-
rek celou krabičku.

Za okny se střídavě míhaly borovicové a březové háje a travnaté louky, které dříve bývaly úrodnými lány. Na jedné křižovatce musel Melnyk zbrzdit, protože jim cestu přehradilo stádo koní Převalského. Na obou stranách popraskaného asfaltu spásala zvířata nízkou travu. Na konci devadesátých let bylo v rezervaci Askania-Nova na jihu Ukrajiny odchyceno asi třicet těchto koní a převezeno sem. Tehdejší úřady tím chtěly zabít dvě mouchy jednou ranou: dát ohroženému druhu prostor k životu daleko od lidí a současně dostat pod kontrolu černobylskou vegetaci, která začínala nekontrolovaně bujet. Ekologové tvrdili, že vypustit živočišný druh na pokraji vyhynutí na tak nebezpečné místo není dobrý nápad. Melnyk se ale na koně prohánějící se po někdejších polích díval rád. Budili dojem, že třicet let po jaderné katastrofě se v opuštěné zóně opět hlásí o svá práva příroda.

Terénní vůz minul velká pravoslavná boží muka, když vtom se začal hlasitě ozývat Novakové dozimetr. Na displeji se zobrazily hodnoty odpovídající ročnímu záření v Moskvě či Kyjevě. Červeno-žlutá značka stojící vedle kříže upozorňovala na vysoce zamořenou oblast. Radioaktivní peklo prosycené cesiem, stronciem nebo plutoniem.

„Vypni ten svůj dábelický přístroj,“ okřikl ji Melnyk.

Nesnášel to zlověstné praskání, které dozimetry vydávaly. Ten svůj měl už hezkou řádku let schovaný v kastlíku v ladě. Pracovat v prostoru plném radiace je jedna věc, a poslouchat nějaký aparát, jak vám to bez ustání připomíná, věc druhá. Nejhorším místům je třeba se vyhnout, ostatně věděl o nich i poslepu. A pokud jde o to ostatní, stejně musel chodit po kontaminované zemi a dýchat vzduch, v němž se tu a tam vznášely radioaktivní částice.

Novaková neochotně uposlechla a zasunula přístroj do vnitřní kapsy parky. Říkal si, co asi musela na akademii provést, že ji hned na první štaci poslali do Černobyli. Ve dvaceti a něco člověk nesní o tom, že se zakope na okrsku o třiceti kilometrech zamořených polí a ruin. Doufá, že bude pracovat v Kyjevě nebo někde v teple u Černého moře. Samotného by ho nikdy nenapadlo, že jednoho dne skončí v zóně, kdyby si ho před sedmi lety jeho nadřízený nepovolal k sobě do kanceláře a nedal mu na výběr: buď dostaneš výpověď, nebo se necháš přeložit do Černobyli.

Sedm let... Chvilí se pozoroval ve vnitřním zpětném zrcátku visícím nakřivo. Ztrhaná tvář, husté hrubé vlasy, bleděmodré oči, světlý mohutný vous prokvétající šedinami. Práce v zóně ho proměnila v lesního muže.

„Máte nějakou radu ohledně toho... záření?“ zeptala se Novaková s obavou v hlase.

Všiml si, že si cigaretu stále ještě nezapálila, jen zuby okusovala papírový filtr.

„Dá se před tou radioaktivitou nějak ochránit?“ dožadovala se odpovědi.

Melnyk nasadil seriózní výraz, svraštil obočí a se vši vážností ji uzemnil:

„Když jsem sem před pár lety přijel, ptal jsem se na to samé. Bylo mi řečeno: ‚Jestli chceš mít děti, zabal si koule do alobalu.‘“

Novaková se na svého nadřízeného podívala s vytřeštěnýmma očima.

„Do... alobalu? To fakt funguje?“

„Jestli to funguje? Zeptej se ostatních chlapů na oddělení. Dělalí to tak všichni.“

„A vy ne?“

„Já už mám tři děti. Alobal je pro mladé.“

Melnyk zadržel smích. Staří mazáci si takhle utahovali ze všech nováčků, kteří bez výjimky vzali okamžitě útokem popluprázdné černobylské obchody, aby si udělali zásoby alobalu

a ochránili symboly své mužnosti před radiací. Tentokrát to samozřejmě trochu postrádalo pointu, vzhledem k tomu, že Nováková byla žena.

Po pár kilometrech se za korunami stromů objevily zchátralé pripjaťské věžáky. Na konci Leninovy třídy uviděl Melnyk minibus Toyota. Velké nápisy na dveřích propagovaly služby cestovní kanceláře specializující se na prohlídky zóny. Zastavil s ladou u kraje silnice, a když vystupoval, v duchu zaklel. Mžéní se změnilo v drobný déšť, který zatékal za límec kabátu a studil na krku. Zároveň ale kapky skrápěly k zemi radioaktivní prach, jímž byly zamořeny ulice města, a dočasně snižovaly jeho nebezpečnost.

Z minibusu vystoupilo postupně asi deset turistů. Všichni měli na zápěstí žlutý náramek potvrzující, že si před vstupem do kontaminované zóny sjednali povinné pojištění. Jen Bůh sám ví, která pojišťovna se propůjčila ke krytí takového rizika.

Statný člověk v maskáčové bundě se oddělil od skupiny a ukrajinsky zavolal na kapitána. Byl to průvodce skupiny.

„Ech! Čekáme tu už hodinu!“ rozčiloval se.

„Dopravní zácpa,“ odpověděl Melnyk bez sebemenšího náznaku úsměvu. „To vy jste volali? Kde je ta mrtvola?“

„Bude lepší tam dojet autem. Tělo je...“

Než průvodce stačil doříct větu, jeden z turistů přistoupil k Melnykovi a promluvil k němu lámanou ruštinou:

„My tady chtít nezůstat! Kdy my odjet?“

Melnyk si ho změřil pohledem a odsekl:

„Až řeknu.“

„Tady nebezpečné, nezůstat, odjet rychle my chceme!“

Muž mluvil špatnou ruštinou s americkým přízvukem. Dva skvostné důvody, proč s ním vyběhnout:

„Chtěl jste nestandardní zážitek, pořádnou husí kůži, ne? No tak si to užijte! Aspoň budete mít co vyprávět svému onkologovi!“

„Co to je ‚onkologovi‘?“

„Specialistovi na karcinomy,“ opáčil Melnyk.

Mužův obličej zezelenal. Ostatní turisté vytušili problém a obrátili se na průvodce. Ten vykřikl pár slov anglicky a pak se zeptal Melnyka:

„Můžou aspoň počkat v minibusu?“

„Jistě. Hned jak se prokážou osobními doklady mé kolegyni.“

Průvodce předal informaci skupině turistů a v jejich rukou se vyrojily anglické, americké a pobaltské pasy. Melnyk se naklonil k Novakové a ukrajinsky jí pošeptal:

„Poznamenej si jejich jména a zapiš výpovědi. Já se jdu podívat na tu mrtvolu. Hlavně nech tu bandu supů pořádně vykysat,“ dodal. „Přijeli si pro koňskou dávku adrenalinu, tak ať se jim ho za ty peníze dostane.“

Pak mávl na průvodce, aby s ním šel k jeho ladě. Když míjeli minibus, poprvé si všiml sloganu napsaného velkými písmeny na bocích vozu: „Výlet, který vám budou všichni přátelé závidět.“

„Zatracení pitomci,“ zamumlal si pod vousy.

Vloni přijelo na prohlídku zamořené zóny třicet tisíc návštěvníků. K tomu, aby se sem člověk dostal, stačilo být starší osmnácti let, nebýt těhotná žena a vzít za kliku jedné z nespočetných specializovaných cestovních kanceláří Černobyl Tours, kterými se Kyjev jen hemžil. Tam vám za pár stovek dolarů obstarali všechna nezbytná povolení s razítky ukrajinských úřadů.

Nejnovější módou byly rozlučky se svobodou v Černobyli. Seskoky padákem a pitky se striptérkou už ztratily půvab a posledních několik měsíců byly pravidelně k vidění výsadky kontingentů přiopilých hňupů halekajících v připjatských ulicích. Melnykovi se skoro zastesklo po dobách, kdy sem jezdili ruští turisté. Ti byli od anexe Krymu Ruskem a vypuknutí občanské války zmítající donbaskou oblastí na východě Ukrajiny čím dál vzácnější.

„Tak kde je ta prokletá mrtvola?“ zeptal se, když usedal do ladi.

„Nezdá se, že by vás nějak zarmoutilo, že zemřel člověk,“ po-divil se průvodce s opovržením.

„To, co mě teď *rmoutí*, je, abychom tu mrtvolu našli dřív, než si na ní pošmáknou divocí psi.“

Přes průvodcovu tvář přeletěl neradostný úsměv.

„Nemějte obavy. Tam, kde je, se jí toho moc stát nemůže.“

„Proč? Je někde v domě?“

„Ne v domě. *Na* domě.“

Průvodce ukázal na velkou budovu na konci Kurčatovovy ulice. Na střeše se vyjímal znak Ukrajinské sovětské socialistické republiky, srp a kladivo orámované obilnými klasy s rudou hvězdou na vrcholku. V předposledním patře budovy visela mezi dvěma okny mrtvola s rozpaženými rukama.

Melnyk ucítil, jak se mu začíná bouřit žaludek.

„*Bljat!*“ zaklel zděšeně.

Nastartoval vůz a dal se ulicí, kličkuje mezi stromy, které místy rašily z asfaltu. Mozek mu běžel na plné obrátky, vypočítával vše, co bude třeba zařídit: přivolat ze stanice posily, zavolat prokurátora, dát vědět márnici, že jim tam přivezou potenciálně radioaktivní tělo... Před budovou pozvedl zrak k mrtvole a morbidní pohled, který se mu naskytl, mu znovu vzal dech. Ocelová lana obtočená kolem zápěstí mrtvého směřovala diagonálně do vnitřku budovy, kde musela být ukotvena. Z dálky jejich barva splývala s šedí fasády.

Na okamžik měl pocit, že se jedna noha oběti pohnula. Byl to vítr, nebo jeho představivost? Nebo snad...

„Byl jste se uvnitř ujistit, jestli je opravdu mrtvý?“ zeptal se.

Průvodce obrátil ruce otevřenými dlaněmi vzhůru a pokrčil rameny.

„No... to je snad jasné, že je mrtvý, ne?“

„Vám ano, mně ne.“

Melnyk znovu prozkoumal tělo. Lehké pohupování, které snad zahlédl, ustalo. Nepochybně to byl jen vítr, ale při představě, že by ten chlápek případně ještě žil, ho zamrazilo. Pomyslel na rozpadlé schodiště vedoucí do pater, radioaktivní prach na betonové podlaze a dům na rohu ulice, který se minulou zimu částečně sesul, a na chvíli zaváhal. Nakonec se rozhodl, že se půjde podívat zblízka.

„Jdu nahoru. Počkejte tu na mě.“

„Ani se nehnu,“ odpověděl průvodce s úlevou, že nemusí jít dovnitř.

Melnyk krácel rozhodným krokem až ke vchodu do staré sovětské budovy. První patro zabírala veřejná knihovna, ve které byly knihy už dávno rozházené po všech koutech. Tu a tam člověk našel stránky ruské poezie omotané kolem větví stromů lemujících ulici.

Uvnitř nebylo těžké se zorientovat. Dům byl více méně stejný jako ten, v němž bydlel se ženou v Kyjevě. V éře SSSR byla celá země pokryta těmito vrědy z levného betonu, od Berlína po Vladivostok. Stavby byly natolik stereotypní, že by tam mohl vejít se zavázanýma očima.

Když vystoupil do pátého patra, na chvíli si odpočinul. Byl zadýchaný, málo sportu a moc cigaret. Zatímco popadal dech, naslouchal zvukům opuštěné stavby. Svist větru pronikajícího sem rozbitými okny, vrzání okenic, které čas od času bouchly o zeď. Vtom uslyšel pravidelné škrábání.

Psí drápy zarývající se do holého betonu.

Vytáhl pistoli a přimáčkl si ji ke stehnu. V Pripjati psi už dávno lidi neposlouchali. Ti, kteří přežili jatka po evakuaci města, se nakonec sdružili do smeček, jež spaly v pustých budovách a vycházely ven jen na lov. Někteří, ti hubení s protáhlou mordou, připomínali mnohem více vlky než psy.

Stoupal dál. Vzduch v sedmém patře byl nasáklý silným zápachem. Zaslechl tlumené vrčení a pochopil, že zvířecí doupe se nachází někde tady. Na okamžik ho napadlo, že vyjde o poschodí výš a prostřelí okno, aby rána zvíře vyděsila a zahнала ho do přízemí. Pak si uvědomil, že nemá žádnou záruku, že ten, kdo ukřižoval toho muže na fasádě, je už pryč. Napnutý k prasknutí pokračoval v cestě vzhůru s pistolí namířenou před sebe.

V předposledním patře došel až k bytu, z něhož viselo tělo. Před vylomenými vstupními dveřmi se zastavil a čekal, zda nezaslechne sebemenší podezřelý zvuk – zaskřípění rozbitého skla pod podrážkou, povzdech, šustnutí oděvu, cokoli, co mohlo prozradit

přítomnost nepřítele. Vyčkal dostatečně dlouho a pak se rozhodl, že vejde do bytu. Předstíň byla prázdná, a tak prošel do obývacího pokoje. Tady ho čekalo takové překvapení, že málem zmáčkl spoušť zbraně.

V místnosti se nacházely desítky zvířat. Patnáct, dvacet, možná třicet. Lišky, vlci, rysi, divoká prasata. Podivná smečka, otočená k němu zády. Zakrátko si uvědomil, že všechna ta zvířata jsou vycpaná. Zastavil se a počkal, až mu přestane bušit srdce. Pak přešel obývací a vyklonil se z okna, aby si prohlédl visícího muže. Jeho nahé tělo neslo známky týrání – popáleniny, řezné rány, podlitiny. Ale co bylo horší: měl sešitá oční víčka a rty. Melnyk natáhl ruku ke zsinalému krku, puls už však nenahmatal. Mrtvolou opravdu jen kýval vítr.

V rohu místnosti bylo na hromadě naházené oblečení. V kapse jedné kalhot našel Melnyk ruský pas na jméno Leonid Vektorovič Sokolov. Fotografie odpovídala oběti. Muž měl načervenalé mateřské znaménko v místech, kde mu nad čelem začínaly růst vlasy, podle něhož ho bylo možné jednoznačně identifikovat i se sešitými rty a víčky.

V kapse kalhot byla také peněženka. Když ji Melnyk otevřel, našel v ní značné množství rublů a ukrajinských hřiven, slušnou částku, čtyři nebo pět jeho měsíčních platů. Proletělo mu hlavou, že by si pár bankovek vzal. Bůh ví, že je potřeboval, když na nic jiného, tak pro syna Nikolaje, který bojoval na Donbase a neměl neprůstřelnou vestu. Přesto vrátil peníze na místo. Doted' žil, jak jen to šlo poctivě, nehodlá se ve svém věku stát okradačem mrtvol. Vytáhl telefon a vytočil číslo komisariátu. Zvedl to jeden z kolegů.

„Jak to vypadá s tou mrtvolou?“

„Pěkně hnus. Je to vražda. Potřebuju posily. A taky se bude hodit nějaký vercajk. Ten chlápek visí na fasádě domu.“

„Je to... někdo odsud?“

„Ne, Rus. Někáký Leonid Vektorovič Sokolov. Sežeň mi všechno, co o něm najdeš, a zavolej mi, jakmile budeš vědět víc.“

Sestoupil zpátky do přízemí. Zvířecí vrčení v sedmém patře utichlo. V prachu, který ležel na podlaze vstupní haly domu, byly mezitím jeho stopy překryty otisky tlap.

Průvodce venku se nepohnul ani o centimetr.

„Už jste někdy toho muže viděl?“

Melnyk mu podal průkaz totožnosti zemřelého. Průvodce si ho podrobně prohlédl, ale obličej mu nic neříkal.

„Zamyslete se. Možná jste na něho včera nebo předevčírem někde narazil při prohlídce. Třeba šel s jinou skupinou.“

„Je mi líto, nikdy jsem ho neviděl,“ odpověděl průvodce jednoznačně.

Nastoupili do ladi. Během krátké jízdy na ústřední náměstí Melnyk dospěl k názoru, že toho chlapa musel někdo sakra nenávidět, když ho takhle zdevastoval a jeho tělo vyvěsil jak billboard. Jakmile dojeli k minibusu, vysadil průvodce a vzal si Novakovou stranou:

„Je to stopatnáctka,“ řekl jí potichu.

V ukrajinském trestním zákoníku se pod článkem 115 skrývala úmyslná vražda. Raději se vyhnul slovu „vražda“, aby ještě více nevystrašil turisty.

Zorničky mladé policistky se rozšířily.

„Příčina smrti?“

„Těžko říct, dokud ho nesundají.“

„Nesundají...?“

„Visí na ocelových lanech na fasádě domu.“

Novaková zůstala chvíli stát beze slova. Potom ze sebe začala překotně sypat regule policejního postupu:

„Místo činu nelze ponechat bez dozoru... Je nezbytné... Je nezbytné provést zajištění prostoru okolo mrtvého těla.“

„Klid, důstojnice,“ krotil ji Melnyk. „Jsme uprostřed ničeho. Kdo se asi tak bude potulovat na nejradioaktivnějším místě činu na světě?“

„Ale podle předpisů...“

„V Kyjevě možná. Tady ne. Co jsi vytáhla z těch turistů?“

Novaková vytáhla zápisník a třesoucím se hlasem přečetla své poznámky:

„Všichni si rezervovali exkurzi včera v Kyjevě po návštěvě Národního muzea Černobylu. Minibus je dnes ráno v sedm hodin vyzvedl před McDonaldem na náměstí Majdan. Potom strávili něco přes dvě hodiny na cestě, kolem desáté hodiny prošli kontrolou u hlavního vstupu v obci Dytjatky a absolvovali standardní prohlídku: nejdřív město Černobyl s pomníkem černobylských likvidátorů, potom opuštěné vesnice, reaktor a nakonec přijeli sem, do Pripjati. Byli tu asi deset minut, když jeden z nich, Francouz, nějaký... Gallois, uviděl tu mrtvolu. Myslíte, že toho chlapka zabil někdo z nich?“

Melnyk takovou myšlenku bez váhání zavrhl:

„Ne. Jen zavěšení těla muselo zabrat několik hodin.“

Zazvonil mu telefon. Byl to kolega z policejní stanice, kterého pověřil sháněním informací o Leonidu Sokolovovi.

„Co jsi zjistil o mém viselci?“

„O něm nic moc, ale našel jsem něco děsivého o jeho rodině.“

Hlas jeho kolegy přeskakoval z rozrušení do podrážděnosti:

„Jeho matka se jmenovala Olga Sokolovová. Byl zavražděna ne daleko odtamtud. Bodnutí nožem, znetvoření... Hrůza. Její mrtvolu a další mrtvou ženu našli v jednom domě ve vsi Zálesí.“

Zálesí bylo od Černobylu, co by kamenem dohodil, a přece Melnyk o tomto případě nikdy neslyšel.

„Nic mi to neříká. Kdy se to stalo?“

„No to je právě to šílené. Bylo to v roce 1986. 26. dubna.“

Melnyk cítil, jak mu žaludek tvrdne v kouli.

„Jsi si tím datem jistý?“

„Naprosto,“ odpověděl policista.

Zkoprnělý Melnyk zavěsil. Šestadvacátého dubna 1986. To datum znali všichni Ukrajinci, i mladí. Ten den totiž vybuchla Černobylská jaderná elektrárna.

SLAVIČÍ ŘEČ

Skřípění železa, sípavé dýchání.

Probudil se do nevlídného pološera, které křižovaly modrozelelé záblesky, pokaždé když zamrkal víčky. Ztěžklý vzduch čpěl nemytými těly, silným pachem alkoholu a dezinfekcí.

Kde to jsem?

Když se jeho oči přizpůsobily chabému světlu v místnosti, rozeznal řadu lůžek přiražených ke zdi naproti němu. Byla obsazena neforemnými, sténajícími bytostmi, které si pomalu protahovaly údy, jako napůl rozmáčkнутý pavouk pohybuje nohama, než skoná.

Vstávej!

Někde vzadu v hlavě na něho křičel hlas, aby utekl. Pokusil se zvednout, ale zápěstí a kotníky se odmítly odtrhnout od podložky. S hrůzou zjistil, že je řemeny připoután ke konstrukci postele. Ze všech sil se vzepřel, aby se vytrhl z pout, ale z námahy se mu tak zatočila hlava, až myslel, že omdlí. Nevěděl, kde je, tělo měl zbrocené studeným lepkavým potem. Zkusil si vybavit, jak se sem dostal.

Ztěžka pohyboval rty, bolela ho hlava, v hrdle měl pachutí alkoholu, evidentně moc pil. S každým prudkým zrychlením tlukotu srdce měl pocit, že mu v lebce řinčí zvony chrámu Vasila Blaženého.

Píchání pod žebry, chuť kovu na popraskaných rtech, palčivá bolest kloubů v prstech. Nejenže se opil, on se k tomu i popral. Den předtím hrál petrohradský Zenit proti Spartaku Moskva. V jednom fotbalovém baru nadával příznivcům Petrohradu do buzerantů nebo něco v tom smyslu. Pokud to nebylo obráceně: dost možná, že se navážel do nejsvětějšího mužstva Spartaku,

necht' mu Bůh odpustí. V každém případě na sebe výsledek nenechal dlouho čekat. Když vyšel z baru, nastoupili na něj tři chlápci. Radikální fanoušci s oholenými lebkami a černo-bílo-zlatými výložkami přišitými na khaki bomberech jako znak imperiálního Ruska. Ten typ mládenců, co jsou zvyklí v tlupě vystartovat na Čečence nebo Dagestánce a obecně na všechny, kdo mají pleť tmavší než oni.

Se svou tváří míšence byl ideální kořistí. „Černá držka“, jak říkali. Holé lebky si myslely, že padly na snadný terč. Fatální omyl. Štvanou zvěří byli oni. Loktem do nadočního oblouku, botou do slabin, rány kolenem i hlavou, svým protivníkům nezůstal nic dlužen. V návalu alkoholické pýchy si pomyslel, že jeho útočníkům musí být v tuhle chvíli mnohem hůř než jemu.

Zvuk kroků na chodbě.

Vrzly otevírající se dveře a na stropě se za řezavého praskání rozpálily oslnivým světlem zářivky. Zavřel oslepené oči, když mu v uších jako bomba vhozená do hloubi jeskyně vybuchl mužský hlas mluvící rusky se sibiřským přízvukem.

„Kdo z vás je Alexandr Rybalko?“

Ty zářivky... To světlo se pokoušelo vypálit mu mozek. Odvrátil hlavu a přimhouřil oči. Úzkou škvírkou mezi víčky pozoroval muže, který právě vešel. Byl mladý, měl brýle a na sobě bílý plášť.

„Alexandr Rybalko?“ opakoval muž.

Další výbuch v kocovinou oslabeném mozku. Vydal ze sebe jen jakési zabručení a lékař se k němu naklonil.

„Vy jste Alexandr Rybalko? Rozumíte tomu, co vám říkám? Mluvíte rusky?“

„Ne... tak nahlas,“ odpověděl s námahou.

Každé slovo ho stálo obrovské úsilí. Jazyk měl těžký a neobratný. Zvuk jeho vlastního hlasu rozechvíval každou kost jeho lebky. Připadalo mu, že ho bolí i myslet.

„Kde... to jsem?“

„V nemocnici. Jste Američan? Evropan?“

„Jsem Rus, ty *mudaku*.“

Na tváři mladého doktora se objevil výraz prudkého údivu. Rybalko přemýšlel, jestli to byl šok z toho, že míšenec umí rusky, nebo spíš překvapení, že ho někdo uráží v jeho mateřtině.

„Proč... jsem tady?“ slabikoval obtížně.

Lékař rychle nasadil zpátky profesionální výraz, nacvičenou směs nadřazenosti a rezignované únavy.

„Policie vás sebrala dnes v noci nedaleko nádraží,“ informoval ho odměřeným tónem. „Ležel jste notně opilý na ulici.“

Rybalko mírně nadzvedl hlavu a rozhlédl se kolem sebe. Na ostatních postelích leželi zbědovaní a vystrašení kořalové, nebozí rozjezení chlápci s ruměnými tvářemi, nafialovělými nosy a špinavými nehty, lidská zvířata. Doufal, aniž si dělal velké iluze, že tak žalostně jako oni nevypadá.

Všiml si, že jako jediný má přivázané ruce a nohy.

„Proč... jsem připoutaný?“

„Kvůli tomu, co jste prováděl, když vás svlékali. Chtěl jste pokousat zdravotníka.“

Vybavila se mu další situace: on v chodbě, tažený třemi chlápky, kteří se pokouší zpacifikovat jeho metr osmdesát a osmaosmdesát kilo, snažících se jím za nemotorného mrskání vymknout. Bolest v ruce, chlad podlahy na tváři – svírají mu paži za zády, aby se zklidnil. Řve: „Nemůžu tady ztrácet čas, kurva! Nemám čas!“ Svlékají ho, nechávají mu jen slipy. Ještě dlouho kleje. Pak usne.

Lékař uchopil jeden kožený řemen a začal ho uvolňovat.

„Než vám dovolím jít ven, provedeme malou zkoušku, abychom si ověřili, že vše funguje, jak má. Jste pro, pane Rybalko?“

Ačkoli mu vůbec nedělalo dobře, že s ním doktor jedná jako s retardovaným dítětem, naznačil lehkým pokývnutím, že souhlasí.

„Sedněte si prosím na okraj postele.“

Beze spěchu uposlechl. Svaly ho bolely a pohyby měl vláčné. Lékař mu položil spoustu otázek, na něž jednoslabičně odpovídal. Stává se vám často, že takhle pijete? Ne. Pijete pravidelně? Ne. Pamatujete si včerejší noc? Ne. A tu předtím? Ne. Bolí vás hlava?

Ano. Kam byste tu bolest umístil na stupnici od jedné do deseti? Jedenáct. Bolest břicha? Ano. Co bylo spouštěcím mechanismem vaší nadměrné konzumace alkoholu?

Rybalko se na lékaře dlouze zahleděl.

„Někoho jsem zabil.“

Lékař se v mžiku proměnil v solný sloup.

„Někoho? Jak zabil? Koho?“

Počkal si s odpovědí. Pak se jízlivě ušklíbl:

„Felčara. Moc se ptal.“

Mladý lékař dotčením zrudl a surově mu utáhl kolem paže pásek tlakoměru.

„O takových věcech byste neměl žertovat. Minulý měsíc si chlápek ve vašem stavu ustlal na kolejích. Strojvedoucí neměl čas zabrzdit. Muž na místě zemřel. Mohl jste to být vy. Máme tu dvakrát týdně skupinovou terapii osob závislých na alkoholu. V úterý a ve čtvrtek. Doporučuju vám, abyste se tam zapsal.“

„Nejsem opilec,“ zamumlal Rybalko.

Doktor nedbal na jeho odmítavý postoj a spustil obvyklou litanii o škodlivosti alkoholu, jako by kázal evangelium nevěřícímu. Zbytek vyšetření se našťěstí odehrál poměrně klidně. Nakonec mu mladý lékař oznámil, že bude moci odejít. Jakmile opustil místnost, zavřel Rybalko oči a ponořil se do nevědomí. Na dvacet či třicet minut upadl do neklidného spánku, dokud jím jemně nezatřásla sestra, aby ho probudila. Přinesla mu zmačkané oblečení, které nosil už tři dny. Pokusil se vstát a obléci si ho, ale zatočila se mu hlava a musel si zase sednout.

„Půjde to? Chcete, abychom vám přivezli vozík?“ zeptala se starostlivě sestra.

Nejsem žádnéj zkríplenej ležák, pomyslel si ve své hrdosti.

„Půjde,“ odpověděl stručně vzhledem k tomu, že každé slovo ho stálo nezměrné úsilí a z rozčilování by ho jen ještě víc robolela hlava.

Za pobaveného přihlížení ostatních opilců si pomalými a neobratnými pohyby horko těžko natáhl kalhoty, pak ponožky,

mokrý boty, triko, svetr, který zatuchle čpěl pivem, a parku s odřenými rukávy. Sestra mu podala prášky, které spolkl a zapil sklenicí vody tak studené, až mu trnuly zuby. Pak vyšla z místnosti a on se šoural za ní po dlažbě chodeb páchnoucích jodovou tinkturou. Na každém rohu chvíli počkala, než ji dojde. Měl pocit, jako by ona kráčela po okraji bazénu, zatímco on pochoduje ve skafandru po dně.

To jsem to dopracoval.

„Jste si jistý, že nechcete vozík?“ zeptala se znovu.

Skrz zuby neslyšně zaklel. Ještě nějakých deset metrů a budou konečně ve vestibulu nemocnice. Sestra ho opustila u okénka, kde mu apatická vrátná předala kabát a igelitovou tašku s jeho věcmi. Zkusil rozvázat uzel nahoře, ale prsty ztuhlé alkoholem to nesvedly. Nakonec vztekla tašku roztrhl a její obsah se vysypal na pult. Peněženka, klíčky od auta, hromada lístků na metro a uprostřed...

Pistole MP-443.

Vrátná zírala dlouze na zbraň s ústy dokořán. Tmavá plet a bouchačka na stole – bylo mu jasné, co jí běží hlavou, jaké zhovadilosti si asi představuje.

„To je služební zbraň,“ řekl, zatímco vrátná vypadala, že spustí křik.

Měla stejně nevěřící výraz jako ten mladý doktor. Vyhrabal mezi věcmi rozházenými na pultu policejní průkaz a zamával jím ženě před nosem.

„Vidíte? Moskevská policie.“

Žena si prohlédla průkaz přísně jako pokladní, která v samoobsluze zkoumá pětistícirublovou bankovku. Rybalko mezitím zasunul pistoli za opasek a uhladil si přes ni triko. Zaměstnaný nakonec vyhodnotila průkaz jako pravý a podala mu štos dokladů, mezi nimiž byl účet, různé úřední papíry a mezi dvě stránky potouchle vsunutý leták vychvalující skupinovou terapii alkoholově závislých. Nacpal si to všechno do kapsy parky, a aniž hnul brvou, zaplatil náklady za hospitalizaci.

Než odešel, zastavil se na toaletách a opláchl si obličej studenou vodou. V zrcadle nad umývadlem se málem nepoznal. Na tvářích mu rašil třídenní vous, čokoládová pleť nabyla hliněného nádechu, světlemodré oči byly podlité krví. V hlavě mu zněla lékařova slova: „Minulý měsíc si chlápek ve vašem stavu ustlal na kolejích. Strojvedoucí neměl čas zabrzdit. Muž na místě zemřel. Mohl jste to být vy.“

Mohl to být on. Usnout na kolejích, být odvečen prvním ranním příměstským vlakem, aniž by si toho vůbec všiml. *Možná by to tak pro všechny bylo lepší*, pomyslel si, když si zvedal límec kabátu.

Osušil si obličej a opustil nemocnici. Venku byl svěží vzduch a mdlé slunce. Na silnici stálo taxi barvy aspirinu. Chystal se do něho nastoupit, zamávat řidiči před nosem policejním průkazem a nechat se odvézt domů, když vtom si všiml policisty na druhé straně ulice, opírajícího se o své služební auto. Měl nakrátko ostříhané černé vlasy, orlí nos a proporce dobře živeného kulturnisty, kterému se kožená bunda zdála být malá. I on měl kruhy pod očima a tváře zmodralé rašícími vousy.

Byl to Vasil Čechov, jeho parťák.

Čechovova Lada Priora stála zaparkovaná na místě vyhrazeném pro sanitky. Uvnitř vozu bylo příjemně teplo. Připnul si pás, Čechov nastartoval a na první křižovatce se zařadil do ucpaných ulic v centru Moskvy. Navzdory brzké ranní hodině chrlilo hlavní město automobily na dvou-, čtyř- i šestiproudé prospekty, parkoviště i chodníky a provoz byl pomalý a každou chvíli se zastavil.

„Hledám tě osmačtyřicet hodin. Kdes byl?“

Hluboký parťákův hlas mu duněl v hlavě jako buben.

„Ne tak nahlas,“ žadonil.

„Kde jsi byl?“ zeptal se znovu Čechov.

„Všude a nikde. Kolikátého je?“

„Kolikátého? Je středa, do háje!“

Už středa, pomyslel si Rybalko a masíroval si spánky.

„Od pátku o tobě nikdo neví. Cos dělal celou tu dobu?“

„*Zapój*,“ odpověděl Rybalko.

Ruština disponuje prostým slovem k označení toho, že člověk několik dní v kuse pije a na nic si nevzpomíná. Teď se hodilo.

„*Zapój*, to myslíš vážně?“

Čechov nechtěl věřit vlastním uším.

„Celé dny tě hledáme a ty někde chlastáš? Ty vole, to snad není pravda. *Zapój*,“ zopakoval a zatroubil na vůz, který mu právě odmítl dát přednost. „Nenapadlo tě se mi ozvat? Nebo zavolat v pondělí do práce a říct jim, že jsi marod nebo cokoli, co by sežrali? Proč jsi nedal nikomu vědět?“

„Neměl jsem chuť s nikým mluvit.“

„Pán neměl chuť... Děláš si ze mě srandu, do hajzlu?“

„Nech toho, Toljo,“ oslovil ho přezdívkou, aby si ho udobřil.

„Nikdo neumřel.“

„Jo, Alexi? Jseš si tím tak jistý?“

Čechov ponořil ruku do vnitřní kapsy bundy, až se lehce dotkl rukojeti služební zbraně, vytáhl notýsek se spirálou a hodil mu ho na kolena. Bylo v něm zapsáno několik telefonních čísel a adres, které poznával: jeho byt, byt jeho bývalé ženy, pár hospod, sportovní hala, kam chodil, bydliště jeho blízkých přátel. Všechno bylo prudkými tahy tužky přeškrtnuté. Pod tím bylo naškrábaných několik poznámek: opilství na veřejnosti, výtržnictví, ublížení na zdraví, urážka policisty, rušení nočního klidu, vyhrožování smrtí, poškození městského mobiliáře...

„Udělal jsi během toho svého flámu tolik vylomenin, že by mě vůbec nepřekvapilo, kdybychom našli v řece Moskvě plující mrtvolu s tvým jménem vyrytým nožem na čele. Kdybych na tebe nekápnul první, skončil bys v jednom z těchhle *avtozaků*.“

Čechov ukázal prstem na zlověstně vyhlížející policejní vozy určené k přepravě zadržených, které směřovaly s prázdnými útroby k Majakovského náměstí, kde se konala protikorupční demonstrace.

„Pankovskij už nevěděl kudy kam. Chystal se dokonce vydat na tebe zatykač.“

Rybalko pokrčil rameny. Bylo mu to jedno. Ke komisaři Anatoliji Pankovskému nechoval pražádnou úctu. Byl to ouřada, nevynikal ani odvahou, ani charismatem. Přesně ten typ člověka, který hodí své muže přes palubu, pokud je jeho kariéra v ohrožení.

„Jestli chtěj zavřít všechny poldy v Moskvě, co moc nasávaj, to aby začali stavět další kriminály,“ zívá.

Čechovem zacloumal vztek:

„No jen si dělej psinu! Dokonce i tvůj kámoš Kašin měl nahánáno, když jsme tě nemohli najít.“

„Kita?“

„Jo, Kita. Přijel ke mně v neděli večer. Dovedeš si představit, jakou jsem měl radost, když se ten všivej šmelinář zjevil u mě doma. Chtěl se s tebou stůj co stůj sejít.“

„Proč?“

„Netuším. Zeptej se ho sám. Ale muselo to být něco důležitého. Slušně mi začáloval, abych tě našel.“

Rybalko se přinutil k úsměvu.

„A já si myslel, že jsi mě šel hledat, protože ses bál o mé zdraví.“

„Než přišel, asi desetkrát jsem ti volal,“ ohradil se Čechov.

„Jestli jednoho dne zmizíš ty, nebudu čekat, až mi někdo zaplatí, abych tě našel.“

Čechov našťavaně mlaskl.

„Tohle na mě nezkoušej, Alexi. Tys to podělal, ne já. Co tě to popadlo se úplně zdechnout? To kvůli Marině?“

Při zmínce o bývalé ženě stiskl Rybalko trochu víc sanice a v lebce se probudila potlačená bolest.

„Tys s ní mluvil?“

„Nikdo mi nedokázal říct, kde jsi, tak jsem se u ní zastavil. Říkala mi, že se bude vdávat. Tak tím to všechno začalo?“

„Nechce se mi o tom mluvit.“

Právě včas zazvonil Čechovovi telefon a on ho musel vzít. Konec prvního kola, pokračování výslechu později. Rybalko se díval na moskevské ulice ubíhající za okénkem, až mu klesla víčka a upadl do spánku. Když se probudil, stáli u jeho domu, velké měštanské stavby z doby před první světovou válkou.

„Hej, vstáváme!“ zavelel Čechov a lehce s ním zatrásl.

Rybalko se se zívnutím protáhl a vystoupil z vozu. Vešli do chodby domu a po schodech vystoupali k jeho bytu. Zatímco Rybalko hledal po kapsách klíče, Čechov si překvapeně prohlížel pět zvonků u jeho bytu.

„Ty bydlíš v *komunálce*?“

Rybalko přisvědčil. Po rozvodu si pronajal pokoj v komunálním bytě, jakési přežitá anomálie zděděná z bolestných začátků SSSR, kdy se Sověti snažili čelit zoufalé krizi bydlení tím, že zabavovali byty bohatým a rozdělovali je na tolik jednotek, kolik v nich bylo pokojů. Tuhle *komunálku* sdílelo pět nájemníků, a tak bylo ve společných prostorách vše v patero vydání. V koupelně pět mýdel (tedy spíše čtyři, protože Rybalko si zapomněl koupit nové), pět

sporáků v kuchyni, pět utěrek u dřezů, pět praček a samozřejmě pět elektroměrů měřících spotřebu pěti Moskvanů, co jsou švorc.

„Jdi si dát sprchu,“ vyzval ho Čechov, „já zavolám Pankovskému. A zatímco se budeš mydlit, zkus zapřemýšlet, co ti mohl chtít ten Kašin,“ dodal, když Rybalko mizel chodbou do koupelny.

Protože se nikomu nechtělo vynaložit sebemenší úsilí na údržbu společných prostor, byla koupelna v bídném stavu. Z kohoutku tekla čůrkem rezavá voda, dno vany bylo rozežrané černajícími skvrnami a žlutozelené kachličky na stěnách byly místy opadavé na holý beton. Aby se neodlepily další, byla stěna nad vanou, nejvíce vystavená vlhkosti, přelepena igelitovou plachtou.

Dlouho stál pod stříkající vlažnou vodou a pak se začal pozvolna mydlit. Velké mýdlo patřilo některému spolubydlícímu, ale mělo dámskou vanilkovo-meruňkovou vůni. Dno vany bylo kluzké a jeho pohyby nejisté. V tak nepřátelském prostředí nedokázal udržet rovnováhu, a proto si opřel hlavu o kachličky, aby při postupném mytí nohou neupadl.

Po sprše se mu myšlenky trochu uspořádaly, ale pořádek nechápal, proč s ním chce mluvit Kašin. Souviselo to s něčím, co vyváděl o víkendů? Podíval se na své oblečení. Na kalhotách, temně modrých džínách, ztvrdly vsáklé tekutiny, tedy alkohol, pot a hlavně krev. Když se zahleděl na hnědé skvrny, vytanula mu náhle v hlavě vzpomínka, jako když po stěně sklenky šampaňského vypluje bublina a praskne.

Vojáci vracející se z fronty se svými bratry v boji nacpanými ve vacích pro mrtvé. Vězni naházení na korbu nákladního vozu, co si na košile plivali krev. Chlápci připoutaní k židlím, které mlátí pažbou pušky. Do mysli se mu vtíral obraz tanku střežícího křižovatku popelavě šedého města. Bylo to daleko odsud, v zemi, kde se lidé modlí na kolenou. Ne, v žádné jiné zemi, v jeho zemi, před lety na Kavkaze, v Čečně. V zemi šedé jako beton, zelené jako mundúr a rudé jako krev.

Vzal hlavu do dlaní. Jak si má udělat pořádek v nedávných vzpomínkách, když má hlavu zaneřádanou takovým harampádím

čekajícím na inventarizaci? Potřeboval se zaměřit na něco jiného. Vytáhl z kapes věci, které mu předali v nemocnici. *Zkus si vzpomenout, co jsi dělal v posledních dnech*, pomyslel si, když je znovu prohlížel.

Podezřelý: Alexandr Rybalko, narozen roku 1978 v SSSR, Svazu sovětských socialistických republik, v zemi, která zanikla v roce 1991. Občan Ruské federace. Osmnáct let u policie. Téměř dva roky rozvedený s manželkou Marinou. Nekuřák od narození jejich dcery.

První chyba.

Hleděl s překvapením i zklamáním na krabičku cigaret v ruce. Hned pocítil mocnou a naléhavou potřebu. Zapálil si, pootevřel okno koupelny, aby vyvětral kouř, a pomyslel si, že vydržel celá léta, než znovu propadl své závislosti.

Když dokouřil, pokračoval v autovýslechu. Svazek klíčů s matřoškou visící na řetízku mu příliš informací neposkytl. Byly to klíče od vozu. Na spodní straně ruské panenky bylo drobným, pečlivým dětským písmem napsáno *Nasta*. Už je to strašně dávno, co mu ji dala jeho dcera Anastázie. Barvy byly vybledlé a místy oprýskané, třebaže si čas od času dal tu práci a přelakoval ji, aby se tak rychle neodírala.

U peněženky se zastavil déle. Byla napěchovaná bankovkami, které před několika dny vybral z účtu. Ty peníze se chystal dát stranou na horší časy. Mezi dvěma navštívenkami našel zastrčené účtenky za rundy vodky. Jedna z nich byla zaplacená ve sportovním baru, kde se chytil se skinheady. V hloubi duše dobře věděl, že do toho baru nevešel náhodou, že doufal, že tam najde chlápky dost hloupé a dost opilé na to, aby se s ním poprali a on ze sebe dostal vztek a rozčarování, které se v něm nahromadily za poslední dny. Skini byli dokonalí adepti. Dostali nakládačku, ale vzpomínal si, že když je od něho odtrhli, byli živí. Opření o zed' plivali krev skrze vyviklané zuby, ale byli naživu.

Přešel k dalšímu předmětu doličnému, lahvičce, kterou okamžitě poznal. K jeho velké hanbě šlo o stomililitrovou *butylku*

Bojaryšniku, přípravku vyráběného z hlohu, který se obvykle používal jako olej do koupele. V Rusku ale každý věděl, že hlohový extrakt je záchranným kruhem pro ochlasty. I když byly restaurace a bary zavřené, dal se pořídit v automatech přímo na ulici. Sdružoval v sobě tři nezanedbatelné přednosti: obsahoval až 90 % alkoholu, byl snadno dostupný, protože nepodléhal omezením, která se vztahovala na lihoviny, a jeho cena byla směšná, sotva pár rublů. A jako bonus byl méně hnusný než kolínská a méně nebezpečný než nemrznoucí směs. Přesto v loňském roce v jednom chudém městě na Sibiři zemřely po vypití několika láhví s pančovaným Bojaryšnikem desítky lidí. Místní výrobce oleje do koupele zaměnil etanol za metanol, pro organismus fatální jed.

Žili jsme opravdu v úžasném světě, pomyslel si, když házel lahvičku od hlohu do koše vedle umývadla.

Poslední předmět v peněžence byl kousek papíru podobný účtence z bankomatu, tak jemný, že skrz něj bylo téměř vidět. Byl to lístek na příměstský vlak *električka*. Koupil si ho v Ljubercích, městě, kde žil se ženou do rozvodu. Marina tam v jejich pronajatém třípokojovém bytě stále bydlela, akorát teď se svým novým chlapem. A právě když se za ní vydal, všechno se zvrtilo. Aby to zvládl, dal si na kuráž. A dal si hodně. Nakonec se dopotácel k jejímu domu, vyšel nahoru a v okamžiku, kdy zaklepal na dveře, splasklo jeho odhodlání jako bublina. Za vstupními dveřmi uslyšel Nastin a Marinin smích. A taky hlas *toho jejího*. V tu chvíli si uvědomil, že mluvit s nimi je nad jeho síly. A tak se odebral do noci. A pár dní nato se probudil na záchytce.

Vyšel z koupelny s ručníkem kolem beder. Z kuchyně se linula příjemná vůně kávy, ale okupoval ji Čechov, který se se sluchátkem přilepeným na uchu ostře dohadoval s Pankovským. Rybalko zapadl do svého pokoje. Byl zařízen skromně, stála v něm jen postel, skříň, křeslo a nízký stolek, na němž se povalovaly plechovky od žigulevského piva a fotoalbum. Bylo rozevřené na stránce s fotografiemi pořízenými klasickým fotoaparátem před nějakými deseti lety. Vzpomínky na šťastné časy s Nastou a Marinou.

Ze skříně, kam si uložil pár svršků, které si vybalil z krabic po stěhování, vytáhl vlněný svetr s ošoupanými rukávy. Natáhl si ho na jedno ze svých neznačkových trik s potiskem, tentokrát s portrétem Kurta Cobaina a chybně napsaným jménem skupiny Nirvana. Většina jeho garderoby spočívala dosud v bedně kdesi na předměstí Moskvy. Tady neměl dost místa, aby si sem uložil vše. Odstěhovat se úplně by navíc znamenalo přiznat si, že mezi ním a Marinou je definitivní konec.

Ozvala se bolest hlavy. Vyndal ze skříně plastovou krabičku se zeleným křížem na víčku. Byla po okraj plná léků. Evidentně starý sovětský zvyk z dob, kdy si člověk nikdy nebyl jistý, že v obchodech dostane, co potřebuje.

„Pankovskij chce, abys okamžitě naklusal do práce,“ ozval se drsný hlas.

Otočil se. Čechov stál ve dveřích.

„Cos mu řekl?“

„Že jsi nemocný, abychom měli dost času zajet za Kašinem. Chce tě vidět co nejdřív.“

Rybalko vzal dvě tablety a pod zneklidněným pohledem svého parťáka je spolkl.

„Co se ti stalo, Alexi, že se takhle huntuješ? Znáš tě dost dlouho na to, abych věděl, že nejsi žádný andílek, ale prochlastat pět dní a nedorazit do práce, to je premiéra.“

Rybalko odpověděl vyhýbavě:

„Neřeš to, Toljo. A dovez mě ke Kašinovi.“

Nikita Kašin vedl podnik na moskevském předměstí, jatka spojená s řeznictvím, které vyrábělo nejlepší párky v okolí. Kolovaly zvěsti, že ho využíval k odstranění mrtvol lidí, kteří se s ním dostali do křížku, ale to byly pravděpodobně pomluvy šířené zlými jazyky. Rybalko v to alespoň doufal. Často si totiž ze schůzek s Kašinem odnášel kilo či dvě čerstvě umletého masa.

Prodavač za pultem řeznictví je zavedl do zadní místnosti a pak na jatka. Spolu se svými zaměstnanci tam pracoval i Kašin. Hubený muž, ohnutý jako ocelová žiletka připravená vystřelit, pečlivě čtvrtil velké kusy masa rychlými a přesnými, téměř chirurgickými pohyby. Třebaže hlavní podíl peněz, které Kašin vydělával, pocházel z nelegální činnosti, trávil rád čas na jatkách a ořezával zvířecí kostry. Jakkoli se to zdálo bizarní, relaxoval tu.

Byli ještě dobrých šest sedm metrů od něho, když se Kašin, jako by pocítil záchvěv vzduchu, prudce otočil.

„Alexi!“ vykřikl mafián, když ho uviděl.

Zabodl nůž do kusu masa, které právě porcoval, a sundal si rukavice.

„Hledám tě už kolik dní. Ještě že je tvůj kámoš tak skvělý slídl.“

Přátelsky poklepal Čechova po rameni a v úsměvu se mu zabýskl zlatý zub. Do ucha mu zašeptal:

„Stav se na pokladně, máš tam prachy. A vezmi si pěkný kus pečeně na neděli. Pozornost podniku.“

Čechov vrhl na kolegu váhavý, téměř provinilý pohled.

„Mám na tebe počkat venku?“

„Není třeba,“ odpověděl Rybalko. „Dlouho jsme se s Kitou neviděli, to bude na dýl. Vezmu si taxíka.“

Čechov přikývl a bez dalších řečí se vytratil. Kašin si svlékl zástěru a pověsil ji na nerezový háček.

„Nahoře budeme mít větší klid,“ řekl a ukázal na železné schody.

Zavedl ho do kanceláře zařízené o poschodí výš tak, aby mohl dohlížet na pracovníky. Místnost byla prostorná a bez jakéhokoli pokusu oživit její vzhled. Žádné fotografie, suvenýry, obrazy. Nic osobního. U bílých zdí stály standardizované kovové skříně. V rohu vrčela stará lednička.

Když za sebou Kašin zavřel dveře, všiml si Rybalko, že klika má špinavě hnědou barvu, jako kdyby na ni někdo sahal zakrácenýma rukama. Několik skvrn stejného odstínu bylo i na koberci. Hlavou mu prolétla vzpomínka na mafiána, jak bije muže. Čečenského civilistu, který odmítal říct, kde schovává peníze. Rybalko vyndal cigaretu a dlouze vtáhl kouř, aby zahnal výjev do odlehlého kouta paměti. Oknem uviděl dole vykostovací nůž, jak projíždí kusem bouraného masa.

„Pivo?“ navrhl Kašin.

Rybalko se zašklebil. Z pomýšlení na další skleničku alkoholu se mu dělalo špatně, stejně jako z pachu krve a vnitřností, který sem pronikal pootevřeným okénkem ve dveřích.

„Nemám žízeň. Proč jsi zaplatil Čechovovi, aby mě našel?“

„Tvůj kámoš není laciný, ale je celkem schopný. Kde jsi byl?“

„K věci, Kito, nemám času nazbyt.“

Kašin vzdechl.

„Pořád v jednom letu? Dobře, nechodme okolo horké kaše. Potřebuju spolehlivého policajta, který mluví slavičí řečí. Tak jsem si vzpomněl na tebe.“

Slavičí řeč přezdívali Ukrajinci svému jazyku kvůli jeho melodčnosti. Navzdory přesvědčení mnoha lidí jsou ruština a ukrajinština dva zcela odlišné jazyky, něco jako francouzština a španělština.

„Znáš Vektora Sokolova?“ zeptal se Kašin ukrajinsky.

„To jméno mi není neznámé, ale nemůžu ti přesně říct proč.“

„Byl ministrem energetiky za Borise Násosky.“

Boris Jelcin byl první prezident Ruské federace ihned po rozpadu SSSR. Byl to také jediný vedoucí představitel na světě, který byl schopný vládnout se třemi promile alkoholu v krvi.

„Počkej, není ten tvůj Sokolov ten, co založil PetroRus?“ zeptal se Rybalko.

Kašin přisvědčil.

„Přesně ten.“

Během divoké privatizace majetků ruského státu v polovině devadesátých let dokázal Sokolov využít svého postavení na ministerstvu energetiky a zmocnil se části rozsáhlých zdrojů černého zlata na Sibiři.

V té době založil PetroRus, jeden z nejmocnějších petrolejářských podniků v zemi.

„Jeho rodinu nedávno zasáhla smrt syna. Byla to ošklivá záležitost. Zabili ho na Ukrajině.“

„Na Ukrajině umírá spousta lidí, zvláště v téhle době.“

„Jenže tady se mluví o vraždě. Ve městě, které dobře znáš.“

„V Kyjevě?“

„Ne. V Pripjati.“

Rybalko myslel, že je to špatný vtip.

„V *Pripjati*? To není možné. Pripjat je už třicet let neobydlená. Obšancovala ji policie a armáda.“

„Ne tak docela. Už pár let tam jezdí turisté na prohlídky.“

„Na prohlídky? A co tam prosím tě dělají?“

„Navštěvují pozůstatky komunistického světa. Je to, zdá se, jakési muzeum pod otevřeným nebem.“

„Pěkná hovadina.“

„Já to neřekl. Vraťme se k naší věci. Vektor Sokolov podezřívá ukrajinské úřady z toho, že chtějí zmařit soudní vyšetřování. Pověřil mě, abych mu sehnal někoho, kdo je schopen vyšetřit vraždu jeho syna.“

„Počkat... Ty mě chceš regulérně poslat do Pripjati? Ty si fakt myslíš, že se vrátím do toho zatraceného města, Kito?“

„No jo, já vím... Nezapomněl jsem, co jsi mi vykládal, když jsme byli v Čechách. Smrt tvých rodičů, nucený odchod... Ztraceně jsi tam zkusil. Ale Vektor Sokolov je ochoten zaplatit kulatou sumičku...“

„Nemám zájem. Odkud toho Sokolova vůbec znáš?“

„Máme společné přátele, kteří nás zkontaktovali. Všichni vědí, že mezi moskevskými Ukrajinci něco znamenám.“

Navzdory nelegální činnosti platil Kašin v očích ukrajinské diaspory za dobrodince. Mimo jiné štědře podporoval četné charitativní organizace, ukrajinské kulturní středisko a ukrajinskou knihovnu v Moskvě. Obraceli se na něj také členové komunity, když potřebovali urovnat malé i velké problémy vyžadující diskretnost a naprostou bezskrupulóznost.

„Vím, že ses zapřísáhl, že na Ukrajinu už v životě nepojedeš. Ale to, co ti nabízím, Alexi, je zlatý důl. Ten chlap je rozhodnutý se ti královsky odměnit. A to vážím slova. Mluvíme o obrovské spoustě peněz. Dost na to, abys dceři zaplatil tu operaci.“

Rybalko ztuhl.

„Ta stojí miliony rublů,“ namítl.

„Říkám ti, že ten chlap je ochoten dát cokoli, aby našel vraha svého syna.“

Kašin vytáhl ze zásuvky malou vizitku se jménem Vektora Sokolova, položil ji na stůl a konečky prstů mírně potřásl krví ji přisunul směrem k policistovi.

„Zavolej mu. I kdybys měl jen zjistit, kolik přesně ti je za tu prácičku připraven nabídnout. To tě k ničemu nezavazuje.“

Rybalko se dlouze zadíval na kousek kladívkového papíru. Jedna část jeho já s tím nechtěla mít nic společného. Druhá mu naštěptávala, ať to přijme, kvůli Nastě.

„Co z toho budeš mít ty?“ zeptal se.

„Sokolov bude investovat na Krymu. Když najdeš vraha jeho syna, vezme mě jako společníka. Sbohem, šedivá Moskvó, vítajte, pláže s jemným pískem. Budu tam mít na starost bezpečnost jeho podniků.“

„Aby po něm chlápci jako ty nechtěli výpalné?“

Mafiánovu tvář rozzářil úsměv hyeny a v koutku úst se mu zaleskl zlatý zub.

„Pochopils to správně, Alexi. Tak co, zavoláš mu, nebo ne?“

Rybalko vstal a zasunul si vizitku do kapsy.

„Uvidím. Dám ti vědět.“

Po schůzce s Kašinem si Rybalko zavolal taxi a odjel do města Ljubery jihovýchodně od Moskvy. V devadesátých letech bylo ruským Chicagem, kde vládly gangy, vypalovaly se obchody a vyřizovaly účty. Po pádu komunistického režimu vyrostla na ulicích města jako průvodní jev generace mladých svalnatých delikventů, kterou zplodila všeobecná chudoba, nové pokusy o zavádění kapitalismu a rozklad sovětského morálního kodexu. Byly to pochybné existence v kostkovaných kalhotách, kšiltovce a kožené bundě s lesklou kravatou, které podnikaly razie ve středu města. Dnes bylo město klidnější a zchátralé paneláky obývaly mladé páry využívající programu sociálního bydlení Mladé rodiny.

Své auto našel zaparkované na chodníku tam, kde ho nechal. Byla to matně šedá Volha M24, model ze sedmdesátých let s chromovanou přední maskou. Na koberečkách na podlaze se povalovaly půllitrové láhve od vodky a zbytky *čeburku* v zamaštěném papíru. Kyprá smažená kapsa naplnila vnitřek vozu pachem oleje, mletého masa a vývaru.

Vyházel všechno do popelnice. Na konci ulice bylo vidět balkon bytu, kde kdysi bydlel s Marinou. Znovu se zamyslel nad tím, co rozvrátilo jejich manželství. Byl to čas, jímž se vztah opotřeboval? Nebo jeho práce? Celá léta Marina trpělivě snášela chvíle, kdy nebyl s ní, ale oddával se duši i tělem práci policisty. A pak se jednoho krásného dne vše zhroutilo. Už nechtěla s hrůzou dál čekat, až jí zavolají, že ho při akci zasáhla kulka. Už nechtěla sdílet postel s představou. Chtěla mít někoho, kdo by tu byl pro ni.

Snad nakonec pochopila, že ho nemůže napravit. Ženy rády věří tomu, že mohou muže změnit. Udělat je lepšími. On sám byl zářným příkladem zlomeného muže. Smrt otce i matky, trauma

z výbuchu v Černobyli, válka v Čečensku. Ran k ovázání měl až až. Myslela si, že na zmírnění jeho depresí postačí vybudovat klidný domov. On se ale potřeboval se zlem vypořádat, aby mohl jít dál. Brázdit černé moskevské tepny a zbavovat je rakovinných buněk, zavírat zabijáky a násilníky, a tak ze sebe seškrábat aspoň trochu té zkaženosti, kterou viděl tam, v Čečně, a která rozežírala i hlavní město.

Pro něho násilí nevymřelo s koncem války. Jen se přemístilo bitevní pole. Všichni ti chlápci, kteří se naučili zabíjet, a občas se jim po tom zastesklo, byli vypuštěni do volné přírody. Jednou zatkl na severním předměstí bývalého spolubojovníka. Na frontě mu říkali Popovič podle klauna Olega Popova, protože měl vždy po ruce nějaký vtip. Našla se u něho dvě rozložená těla. Mrtvoly prostitutek. Když se ho Rybalko zeptal, proč je zabil, řekl, že v Čečně se takové otázky nekladly. Že se to tak dělalo a bylo to normální. Jak mohl odejít od policie, když ve stejném městě jako Naša žili takovíhle magoři?

Nasťa. Možná se rozešli kvůli ní. Marina byla houslistka na Moskevské státní konzervatoři Petra Iljiče Čajkovského, nejprestižnější hudební škole v Rusku. Když zjistila, že její dcera je téměř hluchá, zdrtilo ji to. Byl přesvědčen, že to měla za zlé jemu. Jemu jako otci, protože měl geny narušené zářením. Ostatně v jejich vztahu to začalo skřípat právě ve chvíli, kdy se u Nasti objevily problémy se sluchem. Jako policista v tom neviděl náhodu, ale přiznání. Marina mu to nikdy neřekla přímo do očí, ale on o tom byl přesvědčen. Podle ní bylo jeho vinou, že Naša nebyla „normální“.

Seděl ve své staré volze a rozjímal o Kašinově návrhu. Pozoroval při tom všední výjevy na ulici, přehlídku fetišáků s hubenýma rukama, chodících koster zdevastovaných heroinem, flotily svobodných matek mířících s kočárky na neutěšené náměstí, pomalý krok utrmácených bábušek v jejich věčných barevných šátcích, které si odnášely z trhu chudokrevnou zeleninu.

Deprimující pohled.

Tohle chtěl pro Nasťu? Bezútesný život v bezútesné čtvrti s bezútesnou prací a manželem, který věčně není doma nebo je mrtvý? Nastartoval a vyrazil k dceřině škole. Dojel tam těsně předtím, než zvonění ohlásilo polední přestávku. Jakmile zazvonilo, vyhrnuly se na dvůr povykující děti. Chvilí nato přišla učitelka otevřít bránu rodičům, kteří čekali na své ratolesti, a on se vydal hledat Nasťu.

Kolem něho pobíhaly šťastné děti s blondatými copy a modrýma očima vykřikující radostí. Za chvíli už uviděl uprostřed dvora postavičku své dcerky. Měla na sobě růžovou pérovou bundu, jejíž cukrkandlová barva jako by měla zapudit šed' školních zdí a ocelové oblohy. Zezadu ani nebyla vidět nehezká naslouchadla připevněná k uším. Ty umělé hnědé strašlivosti, které si musela nandávat, aby vystoupila z říše ticha.

Vtom se otočila. Tvář se jí rozzářila. *Tati! Tati!* Skočila mu do náruče.

„Co tady děláš?“ zeptala se.

„Půjdeme se najíst do města. Do McDonalda.“

„Do mekáče!“ vykřikla a poskakovala na místě.

„Bude to takové překvápko k narozeninám, jen pro nás dva,“ vysvětlil jí.

Dcerka otevřela oči dokořán.

„A dostanu dárek jako na opravdové narožky?“

„Ano. Stavíme se v GUMu a vybereme ho.“

Vzal její malou ručku do své. Na nehtech měla zbytky červené a modré barvy. Dopoledne měli výtvarku s malířkou. Za jízdy mu všechno vyprávěla, až našli parkoviště na Maněžním náměstí vedle Kremu. Byl tam McDonald, kde ještě nikdy nebyl. Chtěl nějaké místo, na které nebude mít jiné vzpomínky než ty dnešní.

Když čekali ve frontě, aby si mohli objednat, vzpomněl si, kdy jedl u McDonalda poprvé. Bylo to v roce 1990 na Puškinově náměstí. SSSR ještě držel pohromadě, ale železná opona, která ho oddělovala od zbytku světa, měla už vážné trhliny. Právě se otevřel první fastfood v Rusku. Největší na světě. Šel tam s tetou na

své narozeniny. Byl to tehdy luxus, jídlo stálo šest rublů a průměrný Rus vydělával dvě stě měsíčně.

Nasť si dala dětské menu s hračkou pro holčičky. Zhltna všechno velice rychle. On jedl pomalu, každý okamžik strávený s ní mu připadal vzácný. Vnímal i tak prosté věci, jako když si otírala koutek úst ubrouskem nebo když ji pozoroval, jak skotačí v dětském koutku.

Navrhl, aby zašli do Gorkého parku projet se na kolečkových bruslích.

„Do parku? Ale já už musím zpátky do školy!“

„Dneska už do školy nepůjdeš. Zůstaneme spolu.“

„Bezva!“ vykřikla a spolkla zbytek vanilkové zmrzliny.

Po cestě mu vyprávěla o tom, co dělá. O kamarádkách, o kamarádech, o módě, hračkách k Ježíšku. Říkala, že chce být malířkou. Před týdnem to byla surfařka. Pomyslel si, že když on byl v jejím věku, chtěli se kluci stát kosmonauty a holky gymnastkami jako Nadia Comaneciová. Všechny její historky mu připadaly úžasné. Proč je dřív neposlouchal? Měl pořád naspěch. Měl pořád práci. Teď, kdy už je pozdě, si uvědomil, že právě tohle jsou ty důležité chvíle, které si má užívat.

Hrozivá blízkost smrti vás donutí přehodnotit priority.

Vyšetřovna čpící lihovou dezinfekcí, o několik dní dříve. Sedí na vyšetřovacím stole, kde ho právě prohlédl doktor. Dobře se znají. Starý doktor ho má v péči od jeho první návštěvy zdravotnického zařízení Hlavního ředitelství moskevské milice na konci devadesátých let. Položí mu nejdůležitější otázku v životě:

„Dá se to operovat?“

Doktor rozprostře rentgenové snímky na světelnou tabuli pověšenou na stěně ordinace. Když se panel rozsvítí, zaplaví studené světlo černobílé obrysy příčného řezu jeho mozkiem. Lékař ukáže prstem na tmavou skvrnu uprostřed lebky. Jáma lvová.

„Tumor je tady,“ oznámí mu.

Rybalko sevře pěsti a na sucho polkne.

„Jde vyndat?“

Doktor zhasne světelnou tabuli.

„V tomhle stadiu není operace možná. Je mi to líto.“

Došli na Gorkého náměstí a půjčili si kolečkové brusle. Zatímco si zavazovali tkaničky, vyprávěl Nastě, jak byl v sovětské době park jedním z mála míst, kde mohl člověk opravdu bezstarostně trávit volný čas, třebaže tlampače chrly po celý den proslovy komunistických pohlavárů. Naša se ho zeptala, jestli tam s ní chodil, když byla malinká. Odpověděl jí, že v té době nebylo v parku bezpečno. Po rozpadu SSSR se stal na čas doménou zlodějů a fetišáků. Naša se zatvářila nevěřícně. Pro děti její generace patřil park plážovým krasavicím, které se tu v létě slunily nahore bez, hráčům ping-pongu, teenagerům, kteří tady kouřili svou první cigaretu, nebo chůvám s drobotinou v kočárcích.

Míjeli se s jinými dětmi. Naša si nervózně sáhla na velká naslouchadla za ušima. Když šla ven, snažila se je schovat pod čepici nebo pod vlasy. A když nebylo jak je skrýt, čím dál častěji si je prostě sundávala. Chtěla zkrátka v očích druhých vypadat normálně.

Na světelné tabuli se postupně objevují černobílé snímky. Játra, plíce, žaludek. Doktor ukazuje prstem na velké tmavé skvrny na každém rentgenu. Nemoc je v něm všude.

„Některá rakovina je velmi progresivní,“ řekne doktor. „Ta vaše obsadila pole extrémně rychle a máte metastázy ve většině životně důležitých orgánů.“

Hrdlo se mu stáhne a má v něm sucho. Zdá se mu, že už se nenadechne. Před čtvrt rokem byl na preventivní prohlídce a lékař nenašel v rozporech nic znepokojivého. Nemůže být nemocný, to je vyloučené. Tím méně na umření.

Dutým hlasem se zeptá:

„Byl jsem v Pripjati, když vybuchla jaderná elektrárna v Černobylu. Bylo mi osm. Je možné, že...“

Nechá větu nedokončenou. Lékař vážně pokývá hlavou.